

Profielkeuzevoorlichting
3^e klas VWO
2021–2022

Geachte ouder(s)/ verzorger(s),

Uw zoon of dochter zit op dit moment in het derde leerjaar van het vwo. Voor de tweede fase moeten de leerlingen een vakkenpakket kiezen. In deze brochure staat alle informatie hierover beschreven. Ook hebben docenten die een nieuw keuzevak in de bovenbouw geven, de belangrijkste kenmerken van het vak op een rijtje gezet.

De leerlingen hebben de voorlichting al via de decaan en de mentor gekregen en ook de profielkeuzeformulieren hebben zij al ontvangen.

Uiterlijk **25 januari 2021** moeten de leerlingen hun *voorlopige* profielkeuze maken in Zermelo. De decaan verspreid de lijsten met daarop de voorlopige profielkeuze onder de docenten en de mentoren van de leerlingen met daarbij de vraag of de vakdocenten daar nog opmerkingen over hebben. In februari 2021 kunt u met de mentor de resultaten van het tweede rapport en de profielkeuze bespreken. U krijgt dan ook de uitslag van de ILIAS- test. De ILIAS- test is een interresetest waarbij een profiel advies wordt gegeven. Uiterlijk **25 maart 2021** moeten de leerlingen hun *definitieve* profielkeuze maken.

U kunt op de website van onze school ook de PowerPointpresentatie “profielkeuze” nog eens rustig doornemen (zie keuzebegeleiding vwo- havo). De doorstroomeisen om een bepaalde studie te kunnen volgen, kunt u opzoeken op de website van www.beroepskeuzedagboek.nl
> *inloggen ouders* > *links* > *doorstroomrechten*.

U kunt natuurlijk altijd contact opnemen met de decaan.

Namens de mentoren 3 vwo,

Saadet Ertas
decaan vwo/ havo
mail: sertas@daltonalkmaar.nl

Wilko Gruizinga
afdelingsleider vwo 3^e t/m 6^e leerjaar/havo 4^e en 5^e leerjaar
mail: wgruizinga@daltonalkmaar.nl

Inhoud

Keuzebegeleidingsprogramma

De tweede fase

Voorwaarden bij het maken van de diverse profielkeuzes in de Tweede fase

De clustering van de vakken op het vwo

Studiebelasting

Vooropleidingseisen hoger onderwijs vanaf 2017

Wiskunde

Economie

Bedrijfseconomie

Onderzoek en Ontwerpen (O&O) in de bovenbouw

Kunsvak drama

Kunsvak dans

Maatschappijleer

Maatschappijwetenschappen

Culturele en Kunstzinnige Vorming (CKV)

Loopbaan oriëntatie- en begeleiding (LOB)

Keuzebegeleidingsprogramma

De keuzebegeleiding in de derde klas ligt in handen van de mentor en de decaan.

De keuzeprocedure is als volgt:

- oktober– april: mentorlessen met lesboekje ‘Profielkiezer’
- november: EM– driedaagse en Meet&Greet leerlingen klas 4 en 5
- november – december: decaanles (algemene profielkeuzevoorlichting)
voorlichting over de nieuwe vakken in de bovenbouw
- februari: voorlopige profielkeuze maken in Zermelo
- 1^e week februari: decaan zal de docenten van de gekozen vakken raadplegen
- januari– februari: leerlingen krijgen een profielkeuze advies op grond van hun
interesse en capaciteiten
- februari: keuzevoorstel naar ouders via mentorgesprek
- maart – april: mogelijkheid tot gesprek met decaan
- 25 maart 2021: keuzeformulier ondertekend inleveren bij de mentor (met akkoord
van ouders)

De tweede fase

In de tweede fase krijg je een aantal gemeenschappelijke vakken. Daarnaast moet je een profiel kiezen en twee vakken in het zogenaamde vrije deel. Gemeenschappelijke vakken zijn vakken die iedereen, ongeacht het gekozen profiel, moet volgen.

Het profiel bestaat uit een combinatie van vakken die je nodig hebt om in een bepaalde richting verder te kunnen. Het vrije deel zijn de vakken die je zelf kiest maar die niet perse te maken hebben met de richting van het profiel.

Om al die vakken, die in de tweede fase bij ons op school aangeboden worden in een rooster te krijgen, waarbij er voor de leerlingen weinig tot geen tussenuren zijn, hebben wij een zogenaamd tweede fase clustering gemaakt.

Een cluster van vakken zijn twee of drie vakken die naast elkaar in het rooster staan. Deze vakken zijn dan ook *niet* samen te kiezen, daarom zijn dit ook vakken die niet echt bij elkaar horen. Het cluster is zo gemaakt dat alle profielen te kiezen zijn. Ook is er rekening gehouden met de toelatingseisen van de vervolgoopleidingen, zodat je, afhankelijk van de gekozen richting, altijd je vakken zo kunt kiezen dat je voldoet aan de toelatingseisen van de door jou gewenste vervolgoopleiding.

De gemeenschappelijke vakken die je krijgt zijn:

Nederlands, Engels, maatschappijleer (alleen in de 5^e klas), lichamelijke opvoeding, culturele- en kunstzinnige vorming ook wel ckv genoemd (alleen in de 4^e en 5^e klas) en loopbaan oriëntatie- en begeleiding (LOB).

De profielen waaruit je kunt kiezen zijn:

Natuur en techniek, natuur en gezondheid, economie en maatschappij en cultuur en maatschappij. Wat de profielen precies inhouden en voor welke vervolgstudies zij belangrijk zijn krijg je van de decaan te horen.

Vakken op het vwo met alleen Schoolexamen en geen Centraal eindexamen:

- maatschappijleer
- lichamelijke opvoeding
- culturele en kunstzinnige vorming
- onderzoek & ontwerpen.

De clustering van de vakken op het vwo

Gemeenschappelijk deel	<ul style="list-style-type: none"> - Nederlands - Engels - 2^e moderne vreemde taal (in clusters) - maatschappijleer (in de 4^e en 5^e klas) - lichamelijke opvoeding - culturele en kunstzinnige vorming (ckv in de 4^e en 5^e klas) - LOB (loopbaanoriëntatie- en begeleiding)
Profieldeel en vrije deel	<ul style="list-style-type: none"> - geschiedenis/scheikunde - aardrijkskunde/natuurkunde - wiskunde A/Wiskunde B - economie/biologie - Duits/maatschappijwetenschappen - Frans/bedrijfseconomie - kunstdrama/kunstdans/onderzoek & ontwerpen

De stappen die gezet moeten worden om tot een goede profielkeuze te komen zijn de volgende:

1. Kies een profiel.
2. Binnen het profiel zijn meestal 3 vakken verplicht, waarbij soms nog gekozen moet worden voor een bepaalde soort wiskunde.
3. Voor het 4^e vak (bij het profiel C&M is dat voor het 3^e en 4^e vak) binnen het profiel moet er een keuze gemaakt worden uit een beperkt aantal vakken.
4. Kies een 2^e moderne vreemde taal.
5. Als laatste stap moeten er 1 of 2 vrije vakken gekozen worden uit 2 clusters. Hiervoor geldt dat er alleen vakken gekozen kunnen worden uit de clusters waarin nog niets is gekozen.

Voorwaarden bij het maken van de diverse profielkeuzes in de Tweede fase.
Bevordering van 3 vwo naar 4 vwo

Natuur en Techniek

Natuur en Techniek:

Wiskunde, natuurkunde en scheikunde samen gemiddeld minimaal een 7,0

Maximaal 1 vak lager van bovenstaande vakken dan een 7,0

Natuur en Techniek met biologie:

Wiskunde, natuurkunde, scheikunde en biologie samen gemiddeld minimaal een 7,0

Maximaal 1 vak lager van bovenstaande vakken dan een 7,0

Natuur en gezondheid

Natuur en gezondheid met natuurkunde en wiskunde A of B:

Wiskunde, biologie, natuurkunde en scheikunde samen gemiddeld minimaal een 7,0

Maximaal 1 vak lager van bovenstaande vakken dan een 7,0

Natuur en gezondheid met aardrijkskunde en wiskunde B:

Wiskunde, biologie en scheikunde samen gemiddeld minimaal een 7,0

Maximaal 1 vak lager van bovenstaande vakken dan een 7,0

Natuur en gezondheid met aardrijkskunde en wiskunde A:

Biologie en scheikunde samen gemiddeld minimaal een 7,0

Maximaal 1 vak lager van bovenstaande vakken dan een 7,0

Economie en Maatschappij & Cultuur en Maatschappij

- Als wiskunde B wordt gekozen dan moet voor wiskunde het cijfer ten minste een 7,0 zijn.
- Als natuurkunde wordt gekozen dan moet voor natuurkunde het cijfer ten minste een 7,0 zijn.
- Bij de keuze voor O&O (Onderzoek en Ontwerpen) in een EM of CM profiel is een positief advies nodig van de O&O docent.

- De docentenvergadering kan van bovenstaande voorwaarden afwijken bij de bevordering.
- Bij de keuze voor O&O (Onderzoek en Ontwerpen) in een EM of CM profiel is een intakegesprek verplicht.
- Op het eindexamen mag je **maximaal één 5** halen voor de kernvakken Nederlands, Engels, en wiskunde.

Profielkeuzeformulier 2021–2022

Profiel Cultuur en Maatschappij		Profiel Economie en Maatschappij
Profielvakken verplicht <ul style="list-style-type: none"> • geschiedenis EN Kies 1 vak uit <ul style="list-style-type: none"> ○ wiskunde A ○ wiskunde B (alleen met positief advies) 		Profielvakken verplicht <ul style="list-style-type: none"> • economie • geschiedenis EN Kies 1 vak uit <ul style="list-style-type: none"> ○ wiskunde A ○ wiskunde B (alleen met positief advies)
Profielkeuzevak maatschappij Kies 1 vak uit <ul style="list-style-type: none"> ○ economie ○ maatschappijwetenschappen ○ aardrijkskunde 	Profielkeuzevak cultureel Kies 1 vak uit <ul style="list-style-type: none"> ○ Duits ○ Frans ○ kunstdrama ○ kunstdans 	Profielkeuzevak Kies 1 vak uit <ul style="list-style-type: none"> ○ bedrijfseconomie ○ aardrijkskunde ○ maatschappijwetenschappen ○ Duits ○ Frans
2^e Moderne Vreemde taal (let op: Je kunt alleen een taal kiezen, indien niet al een vak uit het cluster* gekozen is.) Kies 1 vak uit <ul style="list-style-type: none"> ○ Duits ○ Frans 		2^e Moderne Vreemde taal (let op: Je kunt alleen een taal kiezen, indien niet al een vak uit het cluster* gekozen is.) Kies 1 vak uit <ul style="list-style-type: none"> ○ Duits ○ Frans
Vrij keuzevak Kies minimaal 1 en maximaal 2 vakken uit het vrije deel. Je kunt alleen vakken kiezen, indien niet al een vak uit het cluster* gekozen is. <ul style="list-style-type: none"> ○ ..... ○ 		Vrij keuzevak Kies minimaal 1 en maximaal 2 vakken uit het vrije deel. Je kunt alleen vakken kiezen, indien niet al een vak uit het cluster* gekozen is. <ul style="list-style-type: none"> ○ ..... ○ .....

* Clusters

- geschiedenis/ scheikunde
- aardrijkskunde/ natuurkunde
- wiskunde A/ wiskunde B
- economie/ biologie
- Duits/ maatschappijwetenschappen
- Frans/ bedrijfseconomie
- kunstdrama/ kunstdans/ onderzoek en ontwerpen

- *Bij keuze voor biologie, wordt scheikunde aangeraden*
- *Bij keuze voor natuurkunde, wordt wiskunde B aangeraden*
- *Leerlingen met een CM of EM profiel kunnen onderzoek en ontwerpen alleen volgen na een intakegesprek.*

Profiel Natuur en Gezondheid	Profiel Natuur en Techniek
<p>Profielvakken verplicht</p> <ul style="list-style-type: none"> • biologie • scheikunde <p>EN</p> <p>Kies 1 vak uit</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ wiskunde A ○ wiskunde B 	<p>Profielvakken verplicht</p> <ul style="list-style-type: none"> • wiskunde B • natuurkunde • scheikunde
<p>Profielkeuzevak</p> <p>Kies 1 vak uit</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ aardrijkskunde ○ natuurkunde ○ onderzoek en ontwerpen 	<p>Profielkeuzevak</p> <p>Kies 1 vak uit</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ biologie ○ onderzoek en ontwerpen
<p>2^e Moderne Vreemde taal (let op: Je kunt alleen een taal kiezen, indien niet al een vak uit het cluster* gekozen is.)</p> <p>Kies 1 vak uit</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Duits ○ Frans 	<p>2^e Moderne Vreemde taal (let op: Je kunt alleen een taal kiezen, indien niet al een vak uit het cluster* gekozen is.)</p> <p>Kies 1 vak uit</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Duits ○ Frans
<p>Vrij keuzevak</p> <p>Kies minimaal 1 en maximaal 2 vakken uit het vrije deel. Je kunt alleen vakken kiezen, indien niet al een vak uit het cluster* gekozen is</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ..... ○ 	<p>Vrij keuzevak</p> <p>Kies minimaal 1 en maximaal 2 vakken uit het vrije deel. Je kunt alleen vakken kiezen, indien niet al een vak uit het cluster* gekozen is</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ..... ○ .....

* Clusters

- geschiedenis/ scheikunde
- aardrijkskunde/ natuurkunde
- wiskunde A/ Wiskunde B
- economie/ biologie
- Duits/ maatschappijwetenschappen
- Frans/ bedrijfseconomie
- kunstdrama/kunstdans/ onderzoek en ontwerpen

Let op:

- *Bij keuze voor biologie, wordt scheikunde aangeraden*
- *Bij keuze voor natuurkunde, wordt wiskunde B aangeraden*

Studiebelasting

Niet elk vak heeft dezelfde studiebelasting. De studiebelasting is *alle* tijd die aan een vak besteed wordt in klas 4, 5 en 6 samen. Dat kan inhouden de lessen, huiswerk, projecten, excursies en praktische opdrachten.

Voor de gemeenschappelijke vakken geldt de volgende studiebelasting (in uren)

Nederlands	480
Engels	400
2 ^e moderne vreemde taal (in clusters)	480
Maatschappijleer (in 4 ^e klas)	120
Lichamelijke opvoeding	160
CKV (in 4 ^e klas)	160

Voor de profielen geldt de volgende studiebelasting (in uren)

Profiel natuur en techniek		
Profielvakken verplicht	wiskunde B	600
	natuurkunde	480
	scheikunde	440
Profielkeuzevak 1 uit 3	biologie	480
	onderzoek en ontwerpen	440

Profiel natuur en gezondheid		
Profielvakken verplicht	wiskunde A of wiskunde B	520 (of 600)
	biologie	480
	scheikunde	440
Profielkeuzevak 1 uit 3	aardrijkskunde	440
	natuurkunde	480
	onderzoek en ontwerpen	440

Profiel economie en maatschappij		
Profielvakken verplicht	wiskunde A of wiskunde B	520 (of 600)
	economie	480
	geschiedenis	480
Profielkeuzevak 1 uit 4	bedrijfseconomie	440
	aardrijkskunde	440
	maatschappijwetenschappen	480
	moderne vreemde taal	400
	onderzoek en ontwerpen	440

Profiel cultuur en maatschappij

Profielvakken verplicht	wiskunde A of B geschiedenis	480 (520 of 600) 480
Profielkeuzevak 1 maatschappelijk vak	economie aardrijkskunde maatschappijwetenschappen onderzoek en ontwerpen	480 440 440 440
Profielkeuzevak 1 cultureel vak	moderne vreemde taal kunstvak drama/dans	480 480

Vooropleidingseisen hoger onderwijs vanaf 2018

Een leerling is niet voor iedere studie toelaatbaar. Het profiel speelt daarbij een grote rol. Het profiel dat gekozen wordt heeft ook te maken met de capaciteiten van de leerling. Het zal niet eenvoudig zijn om in de 3^e klas al een studie te kiezen. Dat hoeft ook niet. Een leerling kan wel al aangeven in welke richting zijn/haar interesse ligt.

Het hoger onderwijs (WO en HBO) kent de volgende sectoren:

- Economie
- Gedrag en maatschappij
- Gezondheidszorg
- Landbouw en natuurlijke omgeving
- Natuur
- Recht
- Taal en cultuur
- Techniek
- Sector overstijgende studies.

U kunt alle informatie over deze sectoren terugvinden op de www.beroepskeuzedagboek.nl

N.B. op dit moment worden andere toelatingseisen gesteld bij de opleiding tot basisschoolleerkracht (PABO). Zie www.goedvoorbereidnaardepabo.nl

Wiskunde

In alle profielen is wiskunde verplicht. De wiskunde in de vier profielen verschilt naar hoeveelheid studielasturen en naar de in de profielen ondergebrachte stofonderdelen.

- In het profiel CM (Cultuur & Maatschappij) bieden wij bij ons op school wiskunde A aan. Wij adviseren om wiskunde te kiezen, omdat veel vervolgopleidingen wiskunde verplicht stellen.
- In het profiel EM (Economie & Maatschappij) staat standaard wiskunde A, maar het mag vervangen worden door wiskunde B.
- In het profiel NG (Natuur & Gezondheid) mag je kiezen voor wiskunde A of B, houdt hierbij echter wel rekening met het feit dat een aantal hbo opleidingen wiskunde B eisen.
- In het profiel NT (Natuur & Techniek) is wiskunde B verplicht.

Bij alle vier de profielen is wiskunde een vak waarbij je het een en ander moet leren door veel te oefenen en door te proberen de onderdelen te begrijpen. Verder komt bij alle vier de profielen het werken met de grafische rekenmachine en soms ook de computer aan de orde. Wiskunde A en B worden afgesloten met een schoolexamen en een centraal schriftelijk eindexamen.

Wiskunde A is de basiswiskunde die je nodig hebt bij (statistisch) onderzoek voor de vakken geschiedenis, aardrijkskunde en eventueel economie of biologie. Deze wiskunde is minder abstract dan wiskunde B en gaat minder ver met functieonderzoek, letterrekenen en doet geen meetkunde.

Wiskunde B richt zich meer op de technische vakken zoals natuurkunde, scheikunde en op het vak biologie. Deze wiskunde is veel abstracter en vraagt meer wiskundig inzicht. Er wordt veel gedaan aan functieonderzoek en aan het oplossen van moeilijke vergelijkingen. Onderdelen van de vlakke meetkunde en de ruimtemeetkunde komen aan bod.

Economie

In 3 havo/vwo krijg je een beeld van het vak economie door het volgen van de EM-driedaagse. Er wordt bijvoorbeeld ingegaan op de wijze waarop prijzen tot stand komen, de rol van de overheid in de economie komt aan bod, de betekenis van de banken in het economisch leven wordt in beeld gebracht, de ontwikkeling van de werkgelegenheid wordt nader bekeken enz.

In totaal bestaat het vak uit 8 concepten (hoofdonderwerpen), te weten:

- schaarste
- ruil
- markt
- ruilen in de tijd
- samenwerken en onderhandelen
- risico en informatie
- welvaart en groei
- goede tijden, slechte tijden

In het examenjaar wordt de kennis van deze 8 concepten getoetst. Bij veel vervolgopleidingen na de havo/vwo moet je economie gevolgd hebben of wordt het dringend geadviseerd.

Bedrijfseconomie

De volledige naam van het vak is bedrijfseconomie (BE), ondernemerschap en financiële zelfredzaamheid.

Het doel van dit vak is dat je als leerling een 'financieel bewustzijn' krijgt. Je leert over financiële keuzes en welke gevolgen deze voor jezelf hebben of voor het bedrijf waarvoor je werkt. Als toekomstige werknemer of ondernemer kom je voor belangrijke financiële beslissingen te staan. Je leert deze belangrijke beslissingen bij dit vak te analyseren.

Het nieuwe vak BE wordt in de 4^e klassen 2 uur in de week gegeven. Dit geldt ook voor het 5^e leerjaar en voor de afdeling VWO ook het 6^e. Het schoolexamen bestaat uit schriftelijke toetsen en het centraal examen uit een schriftelijk 3 uur durend examen.

In het 4^e leerjaar wordt samen met de hogeschool InHolland het project 'Spannend Ondernemen' georganiseerd. Tijdens het spannend ondernemen ga je een ondernemingsplan schrijven en leer je hoe je een eigen bedrijf kunt opstarten. Je wordt in dit project begeleid door studenten van de hogeschool InHolland.

Bij veel vervolgopleiding wordt het vak BE geadviseerd dan wel verplicht gesteld als toelatingseis. Te denken valt aan de economische opleidingen, hotelschool, accountancy enz. enz.

Wil je meer over het vak BE weten dan ben je van harte welkom op onze voorlichtingsles BE. Je kunt ook altijd even langskomen met je vragen bij de docenten BE: mevrouw de Klerk en de heer Vuijk. Dan kun je de lesbrieven inzien die we in de 4^e klas gebruiken. Het definitieve examenprogramma wordt binnenkort gepubliceerd, maar hieronder alvast een aantal belangrijke onderwerpen die aan bod komen in dit vak.

Onderzoeken en Ontwerpen (O&O) in de bovenbouw

Het vak Onderzoek en Ontwerpen (O&O) wordt als keuzevak aangeboden in de bovenbouw van havo en vwo bij de profielen Natuur en Gezondheid en Natuur en Techniek. Leerlingen met een CM of EM profiel kunnen dit vak volgen na een intakegesprek. Er wordt geen centraal examen in afgelegd, alleen een schoolexamen. Wanneer het schoolexamen O&O met een voldoende cijfer wordt afgesloten, krijgt de leerling een technasiumcertificaat bij het diploma.

Ook leerlingen die in de onderbouw het vak O&O niet hebben gevolgd, kunnen vanaf de vierde klas instromen. Om deze leerlingen bekend te maken met de werkwijze van O&O worden aan het begin van de vierde klas reguliere O&O opdrachten uitgevoerd. Wel zijn deze opdrachten meer open zodat leerlingen leren om zelf goede (onderzoeks)vragen te stellen en leren hoe een goede opdracht tot stand komt. Ze krijgen steeds meer verantwoordelijkheid voor hun project.

Algemene opzet van een regulier O&O project:

De leerlingen lossen een (bestaand) probleem op van een bedrijf of instelling. Een project start met een bezoek aan een bedrijf of instelling waar leerlingen worden rondgeleid. Hierdoor krijgen ze een goed beeld van mogelijke beroepen die horen bij bètagelerichte vervolgopleidingen. De leerlingen krijgen van het bedrijf de opdracht om in groepsverband een oplossing te bedenken of een adviesrapport te schrijven. Eventueel ontwerpen de leerlingen ook een prototype. Het denken van de leerlingen wordt op deze manier gekoppeld aan het doen.

De leerlingen werken een aantal weken aan de opdracht werken en het project wordt afgesloten met een presentatie aan de opdrachtgever. Naast een procesbeoordeling krijgen de leerlingen ook een cijfer voor het eindproduct.

Regulier O&O project		
	docent	leerling
Zoeken opdrachtgever	✓	
Opdracht schrijven	✓	
In deelopdrachten verdelen	✓	
Plan van Aanpak maken		✓
Planning bijhouden		✓
Logboek bijhouden		✓
Uitvoeren project		✓
Begeleiden proces	✓	

Na de reguliere opdrachten volgen keuzeprojecten. Bij een keuzeproject zoeken leerlingen gezamenlijk een opdrachtgever en schrijven zij een opdracht voor een eigen project. Zij gaan hun eigen richting en de docent zorgt alleen nog voor de begeleiding van het proces.

Keuzeproject		
	docent	leerling
Zoeken opdrachtgever		✓
Opdracht schrijven		✓
In deelopdrachten verdelen		✓
Plan van Aanpak maken		✓
Planning bijhouden		✓
Logboek bijhouden		✓
Uitvoeren project		✓
Begeleiden proces	✓	

In het examenjaar voeren de leerlingen hun Meesterproef uit. Hierbij werken de leerlingen weer in een team samen aan een vraagstuk, maar daarnaast werkt elke leerling ook aan individuele theoretische verdieping. Het is mogelijk de Meesterproef en het profielwerkstuk te koppelen. Wel worden ze dan apart becijferd. Het PW-cijfer weegt mee in het combinatiecijfer. Het cijfer voor de Meesterproef weegt mee in het schoolexamencijfer voor het vak O&O.

Waarom kiezen voor het vak O&O in de bovenbouw?

- Realistische problemen uit het bedrijfsleven
- Zelfstandig werken en samenwerken
- Eigen richting bepalen
- Kennis maken met opleidingen en beroepen
- Begeleiding door HBO/WO

Er wordt gewerkt aan de volgende competenties:

- Individueel werken
- Samenwerken
- Probleem oplossend vermogen
- Productgericht werken
- Procesgericht werken
- Kennisgericht werken
- Inventiviteit
- Plannen en Organiseren
- Doorzetten

Doordat leerlingen met het vak O&O al vroeg kennis maken met uiteenlopende sectoren, beroepen, onderwerpen en vraagstukken binnen de bètatechniek, worden ze goed uitgerust voor een weloverwogen keuze en verdere carrière in deze sector. Leerlingen die het vak O&O succesvol weten af te ronden, hebben daar dus voordeel van bij hun vervolgopleiding.

N.B. Voor het vak O&O wordt een extra ouderbijdrage van €75,-- per schooljaar gevraagd.

Kunstvak drama

Het Stedelijk Dalton College Alkmaar is al een aantal jaar actief op het gebied van muziek, dans en theater. In de tweede fase biedt de school het examenvak Kunstvak drama aan.

Wat houdt het vak in?

Het kunstvak drama is verdeeld in een praktisch gedeelte (drama) en een theoretisch gedeelte (kunst algemeen). De tijdsverdeling tussen deze twee gedeeltes is 50% theorie en 50% praktijk. In het praktische gedeelte wordt gewerkt aan allerlei uiteenlopende dramaopdrachten zoals het spelen met tekst, het maken van een solo, improviseren en regisseren etc. Als afsluiting werken we in het vijfde leerjaar naar een eindexamenstuk toe, die we opvoeren voor publiek. In het theoretische gedeelte (kunst-algemeen) wordt de kunst behandeld uit verschillende cultuurperiodes van de geschiedenis door o.a. de methode "De Bespiegeling". Hierbij staat de relatie tussen kunst/cultuur en maatschappij centraal. Bij kunst-algemeen leer je dat de vorm, inhoud en functie van een kunstwerk worden bepaald door de cultuurhistorische situatie. Je leert verbanden leggen tussen de verschillende kunstdisciplines, zoals dans, drama, muziek, beeldende kunst en architectuur. De onderwerpen zijn dus zeer divers: van hofmuziek uit de 16de/17de eeuw en abstracte kunst begin 20ste eeuw tot soaps en musicals uit de massacultuur eind 20ste eeuw. Voor elk gedeelte (praktisch en theoretisch) wordt een eindcijfer gegeven. Dit eindcijfer bepaalt de helft van je eindexamencijfer. Het vak wordt afgesloten met een centraal schriftelijk examen over het theoretische gedeelte dat ook voor de helft je eindexamencijfer bepaalt.

Voor wie?

Het vak drama is voor iedereen die graag op toneel staat en interesse heeft voor kunst en cultuur. Uiteraard is dit vak uitermate geschikt voor mensen die de ambitie hebben om de toneelwereld in te stappen. Maar het vak drama heeft voor iedereen veel te bieden. Drama traint je persoonlijkheid; je leert je beter uitdrukken, je ontwikkelt je voorstellingsvermogen en fantasie, het vergroot je zelfvertrouwen (leren durven). Concentreren, bewegen, emoties tonen, samenwerken, communiceren, improviseren en observeren zijn belangrijke vaardigheden waar drama aandacht aan besteedt. Iedereen heeft zijn/haar eigen voorstellingsvermogen en verbeeldingskracht, dat maakt drama spannend en verrassend.

Voor studies PABO, SPW, SPH, HBOV of kunstacademie is het vak een heel goede keuze. Maar denk ook aan allerlei vaardigheden die je leert voor de verkoopbranche, advocatuur of management. Het onderdeel kunst-algemeen is ideaal voor leerlingen die kunst- en cultuurgeschiedenis of theater- film- of televisiewetenschappen willen studeren. Ook biedt het een goede basis voor de kunstacademie, het conservatorium en de studie journalistiek.

Leerlingen die Dalton On stage hebben gevolgd kunnen direct doorstromen naar het vak drama. Andere leerlingen kunnen drama kiezen indien er voldoende motivatie is en er naar inzicht van de docenten voldoende basisvaardigheden aanwezig zijn voor het praktische gedeelte van het vak. Voorbeelden van belangrijke vaardigheden zijn lef hebben, goed kunnen samenwerken, expressief kunnen zijn of een creatief denkvermogen hebben. De

mate van motivatie en aanwezige vaardigheden worden getoetst door een motivatiegesprek met de docent en indien nodig een kleine auditie.

***NB:** voor het vak drama wordt een extra ouderbijdrage van € 50,00 per schooljaar gevraagd voor extra activiteiten zoals bezoek voorstellingen, workshops gegeven door externe professionals etc.*

Kunstvak dans

Het Stedelijk Dalton College Alkmaar is uniek in de regio als het gaat om het aanbieden van kunstvakken, in het bijzonder de podiumvakken. Het vak dans is al jaren een van de populaire (keuze)vakken en in navolging van het vmbo, kan vanaf 2015/2016 dit vak ook als examenvak gekozen worden op het havo & vwo.

Wat houdt het vak dans in?

Het kunstvak dans bestaat uit een praktisch- en theoretisch gedeelte. In het praktisch gedeelte wordt er kennis gemaakt met diverse danssoorten en dansstijlen, wordt er gewerkt aan verschillende dansopdrachten, leert men improviseren en choreograferen. Het praktisch gedeelte wordt afgesloten met een eindvoorstelling die de eindexamenkandidaten zelf vormgeven en uitvoeren.

In het theoretisch gedeelte dat kunst algemeen heet wordt naast dans ook andere kunstdisciplines behandeld (beeldend, muziek en drama). Je leert o.a. verbanden te leggen tussen verschillende kunstdisciplines en dat vorm, inhoud en functie wordt bepaald door cultuur-historische situaties (zie kunstvak drama).

Het vak wordt afgesloten met het Centraal Schriftelijk Examen dat het theoretische kunst algemeen bevat. Dit examen bepaalt de helft van je eindexamencijfer!

Voor wie?

Voor iedereen die graag danst, op het toneel staat en een brede interesse heeft voor kunst en cultuur is dans een waardevol en uitdagend examenvak die veel te bieden heeft. Met dans train je natuurlijk je fysiek, maar je ontwikkelt ook je persoonlijkheid, creativiteit, discipline, concentratie en leert goed samenwerken, improviseren, observeren en vormgeven. Dat maakt dans een zeer waardevol examenvak voor uiteenlopende studies. Zo hebben meerdere getalenteerde oud-leerlingen van onze school al hun weg gevonden naar een dansacademie (docent dans of uitvoerend danser) of andere kunstacademies (drama, toneelschool, kleinkunst, musical, conservatorium zang etc.). Talentvolle leerlingen die ook deze ambitie hebben, hebben met *dans* als examenvak een stapje voor op anderen die dat niet hebben gehad.

Daarbij is dans ook waardevol voor vervolgoopleidingen waar je dat wellicht niet meteen van verwacht, zoals: Pabo, ALO, opleiding tot fysiotherapeut of Kunst & Cultuurwetenschappen, Media & Entertainment Management en dergelijke. In deze opleidingen is dans namelijk een onderdeel van het curriculum (bijv. Pabo, ALO) of is de algemene kennis rondom het fysiek (Fysiotherapeut) of algemene kennis op kunstzinnig en cultureel gebied (Kunst & Cultuurwetenschappen, Media & Entertainment) een kwaliteit die van pas zal komen.

NB: voor het vak dans wordt een extra ouderbijdrage van € 50,00 per schooljaar gevraagd voor extra activiteiten zoals bezoek voorstellingen, workshops gegeven door externe professionals etc.

Maatschappijleer

In de tweede fase krijgen alle leerlingen te maken met het vak maatschappijleer. Dit vak bestaat uit vier onderwerpen:

Rechtsstaat, parlementaire democratie, verzorgingsstaat en pluriforme samenleving.

Maatschappijleer is een vak, waarbij regels, problemen en oplossingen van onze samenleving worden besproken. Het ontwikkelen van jouw eigen mening en het aanleren en beoefenen van diverse vaardigheden, zoals discussiëren, neemt daarbij een belangrijke plaats in.

Maatschappijwetenschappen

Wat is Maatschappijwetenschappen?

Maatschappijwetenschappen is een keuzevak. Het richt zich meer op wetenschap, onderzoek en het vergelijken van allerlei verschillende theorieën over de maatschappij dan het verplichte vak maatschappijleer.

Waarom kiezen voor Maatschappijwetenschappen?

Je leert allerlei feiten en theorieën over je leefwereld. Waarom is het zo belangrijk dat een politicus goed met de media kan omgaan? Waarom zijn mensen ontevreden over de politiek? Is er nog discriminatie in Nederland en waarom zijn de straffen in Nederland zoals ze zijn? Het verruimt je zicht op de wereld waar je deel van uitmaakt en het leert je kritisch te kijken naar allerlei soorten informatie.

Je leert feiten en theorieën over de maatschappij en verbindt deze met de praktijk, onder andere aan de hand van het nieuws.

Het leert hoe je maatschappelijke problemen moet analyseren, waarbij je een aantal vragen probeert te beantwoorden. Hoe zijn deze problemen ontstaan? Wie hebben er mee te maken? Hoe kunnen we ze oplossen?

Vervolgopleidingen

Voor veel vervolgopleidingen is Maatschappijwetenschappen een handig vak, o.a.: Politicologie, rechten, pedagogiek, culturele antropologie, communicatiewetenschappen, bestuurskunde etc. Maatschappijwetenschappen is dé ideale voorbereiding op een studie omdat net als op vervolgopleidingen theorieën worden vergeleken, soms meerdere antwoorden op een vraag mogelijk zijn en vooral omdat onderzoeksmethoden een belangrijk onderdeel van het vak zijn. Dat is voor elke vervolgopleiding een basisbehoefte.

De lessen

We werken aan de hand van thema's. Enkele voorbeelden zijn:

Massamedia en politieke besluitvorming. Wat zijn massamedia en wat is de invloed daarvan op ons leven? Welke politieke systemen zijn er en hoe kunnen mensen daar invloed op uitoefenen?

Criminaliteit. Wordt er in Nederland te laag gestraft? Wat kunnen we doen om criminaliteit te verminderen? Wat is de rol van de overheid, massamedia en werkloosheid als het gaat om criminaliteit?

Multiculturele samenleving. Waarom zijn mensen uit andere landen in Nederland komen wonen? Leven de verschillende culturen met of naast elkaar?

Werk. Waarom vinden mensen en overheid dat er zo veel mogelijk mensen aan het werk moeten zijn? Is het goed dat we een vangnet hebben voor mensen die niet werken?

Uitleg, groepswork, zelfwerkzaamheid, discussie/meningsvorming, regelmatig in computerlokaal, kennismaking met informatieverzameling vanuit de verschillende media, leren hoe je onderzoek moet doen.

Culturele en Kunstzinnige Vorming (ckv)

Ckv is een algemeen, verplicht vak voor de bovenbouw havo en vwo.

Het vak bestaat uit vier domeinen:

A: Culturele activiteiten

B: Kennis van kunst en cultuur

C: Praktische activiteiten

D: Reflectie

Ckv houdt het ervaren van culturele activiteiten in op het gebied van verschillende kunstdisciplines en het leren reflecteren hierop door middel van verslagen en opdrachten. De disciplines die wij zoal onderzoeken zijn bijvoorbeeld beeldende kunst, theater, dans, muziek, architectuur, film en fotografie. Je leert je mening geven (en onderbouwen) over een kunstwerk, je leert gericht kijken naar kunst en je leert welke kunstvormen jou wel en niet aanspreken.

Ckv is een combinatie van theorie en praktijk. Tijdens de lessen kijken wij naar verschillende soorten kunstwerken van hedendaagse (en soms ook lang geleden overleden) kunstenaars en discussiëren wij over actuele (kunst en cultuur) onderwerpen. Je maakt gedurende het vak een kunstdossier waarin je je verslagen, opdrachten en overig materiaal bewaard. Zo bouw je een persoonlijk kunstdossier op waarin je je culturele ontwikkeling vastlegt. Gedurende het vak onderneem je zelfstandig culturele activiteiten waarover je een verslag schrijft. Tevens zullen wij gezamenlijk een culturele instelling bezoeken zoals een theater, filmhuis of museum.

Voor ckv krijg je geen cijfer op je rapport. Het vak is een zogenaamd 'handelingsdeel'. Dat betekent dat je het vak met een 'voldoende' moet afsluiten. Is dat niet het geval, dan kun je simpelweg niet over naar de volgende klas. Zo hangt er toch veel af van dit vak. Maar het is vooral ook een heel leuk vak, waarin je zult ontdekken dat kunst veel meer is dan stoffige schilderijen en oude kerken.

Loopbaan oriëntatie- en begeleiding (LOB)

In de vierde klas ga je kennismaken met verschillende mogelijkheden voor een vervolgstudie. Wat is WO? Wat is het verschil met HBO? Welke andere mogelijkheden zijn er?

Je krijgt voorlichtingen van verschillende universiteiten en kan alvast een open dag of meeloopdag bijwonen. In jaar 5 bezoek je op twee Regionale Voorlichtingsavonden diverse opleidingen.

We werken tijdens de LOB lessen met een digitale lesmethode "Keuzeweb". Deze opdrachten kan je tijdens het mentoruur of een daltonuur maken.

In de vijfde klas ga je je verder verdiepen in de studiemogelijkheden. Je volgt weer de digitale lesmethode "Keuzeweb". Je bezoekt open dagen, je gaat proefstuderen en je zult misschien een dagje meelopen met een 2^e jaars student. Zelf mag je ook ideeën inbrengen.

We hopen dat je daarna een goede keuze hebt kunnen maken voor *jouw* toekomst!
We maken veel gebruik van de speciale decanenwebsite:
www.daltonalkmaar.dedecaan.net

Je kunt je *nu* alvast aanmelden met jouw leerlingnummer!